

บทความ: การประเมินโครงการลดและงดการใช้โฟมและ ถุงพลาสติกในอำเภอกะตู้ จังหวัดภูเก็ต (Evaluation of Katu Municipality Campaign To Stop Using Foam And Plastic Bags, Phuket Province)

เพ็ญศิริ เอกจิตต์ และ สุสนา โรมินทร์

คณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

การอ้างอิง: เพ็ญศิริ เอกจิตต์ และ สุสนา โรมินทร์. (2563). การประเมินโครงการลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกในอำเภอกะตู้ จังหวัดภูเก็ต (Evaluation of Katu Municipality Campaign To Stop Using Foam And Plastic Bags, Phuket Province). วารสารสิ่งแวดล้อม, ปีที่ 24 (ฉบับที่ 2).

ที่มา: <https://www.94citynews.com/page/3/> และ <http://www.openphuketmag.com/>

บทนำ

จังหวัดภูเก็ตถือเป็นจังหวัดหนึ่งที่สำคัญของประเทศไทยและเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลกเนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์ ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้จังหวัดภูเก็ตมีความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมากในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและจากข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในภาคใต้ พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตมีอันดับสูงเป็นอันดับหนึ่งของภาคใต้ โดยในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 13,493,273 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดภูเก็ต, 2561) ในขณะที่ประชากรตามทะเบียนราษฎรในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวน 410,211 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2562) คิดเป็นสัดส่วนนักท่องเที่ยวต่อประชากรตามทะเบียนราษฎรเป็น 32:1 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ และเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดภูเก็ต ด้วยเหตุนี้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเป็นแนวทางการพัฒนาที่สำคัญเพื่อการส่งต่อของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจาก

รื้อรื้อ และสร้างการกระจายรายได้ให้ทุกส่วนในจังหวัดภูเก็ต อย่างไรก็ตาม สืบเนื่องจากที่รัฐบาลได้มีนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ต่างๆ จึงก่อให้เกิดขยะมูลฝอยจากกิจกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยวและประชากรที่อยู่อาศัยในจังหวัดภูเก็ต เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน ดังนั้นขยะมูลฝอยจึงเป็นปัญหาระดับชาติที่ต้องเร่งแก้ไขโดยเฉพาะขยะพลาสติกโดยประเทศไทยเป็นอันดับ 6 ของโลกที่มีขยะพลาสติกในปริมาณสูง คิดเป็น 2 ล้านตันของปริมาณขยะทั้งหมด และสิ่งที่น่าเป็นห่วงคือมีเพียงขยะ 0.5 ล้านตันที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ส่วนที่เหลือ 1.5 ล้านตัน ถูกนำไปเผาทำลายและฝังกลบ ส่วนใหญ่เป็นเศษขยะพลาสติกที่ปนเปื้อน เช่น ถูรื้อน ถูยีนบรรจุอาหาร ถูหุหิว เป็นต้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2560) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าปัญหาขยะพลาสติกเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ใช้พลาสติกมีเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้การลดใช้พลาสติกและโฟมจึงเป็นสิ่งที่ควรตระหนักอย่างมากในปัจจุบัน ที่ต้องมีการจัดการอย่างจริงจัง เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศของชุมชนโดยนำมาสู่การเดินทางทำแผนลดปริมาณขยะและเพิ่มวิธีรีไซเคิลพลาสติก

ด้วยเหตุนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดภูเก็ต จึงได้ประกาศแผนการดำเนินงาน ระเบียบ มาตรการ หรือข้อกำหนดท้องถิ่น ให้ร้านค้าและประชาชนร่วมกันงดใช้โฟมบรรจุอาหารอย่างจริงจัง ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 เป็นต้นไป และให้งดใช้ถุงพลาสติกและบรรจุภัณฑ์ใช้ครั้งเดียวหรือถุงกระดาษ โดยให้มีผลในวันที่ 1 ตุลาคม 2562 เป็นต้นไป ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Phuketindex, 2561) จากรายงานสถิติจังหวัดภูเก็ต อำเภอเกาะทิวมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 58,600 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2562) แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 3 ตำบล (ตำบลป่าตอง ตำบลกะทู้ และตำบลกมลา) 14 หมู่บ้านและเป็นที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดภูเก็ต ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากมาย ดังนั้นการลดและงดการใช้โฟมและพลาสติกของประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงภาคธุรกิจร้านค้า จึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญในการเป็นต้นแบบแก่นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ให้มีจิตสำนึกและการปฏิบัติตามในการลดปริมาณขยะในชุมชน เพื่อที่ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในการร่วมกันแก้ไขปัญหา ซึ่งนำไปสู่สิ่งแวดล้อมที่ดีและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ดังนั้นการศึกษาเรื่องการประเมินโครงการลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกในจังหวัดภูเก็ต และการศึกษาเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทศนคติ ความรับผิดชอบทางสังคม และพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกของคนในจังหวัดภูเก็ต จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไปและเป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายเพื่อการบริหารจัดการขยะในอนาคต อีกทั้งสามารถพัฒนาหรือเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการและผู้บริโภคในการร่วมรณรงค์ลดการใช้โฟมและถุงพลาสติก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน ซึ่งนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืนต่อไป

กรณีศึกษา: โครงการลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกในอำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการประเมินผลสำเร็จของโครงการลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกในอำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต โดยอำเภอเกาะกู่แบ่งเขตการปกครองเป็น 3 ตำบลประกอบด้วยตำบลเกาะกู่, ตำบลป่าตอง และตำบลกมลา มีพื้นที่ทั้งหมด 34.81 ตารางกิโลเมตร (21,756.25 ไร่) มีชุมชนทั้งหมด 19 ชุมชน (เทศบาลเมืองเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต, 2563) โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในอำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 300 คน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 58,600 คน 18 หมู่บ้าน และ 8,773 หลังคาเรือน (อ้างอิงจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2562) ซึ่งคำนวณจากสูตรของ Yamane, 1967 (อ้างอิงจากคณิตศร เทียนทอง, 2552) งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณด้วยการสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการวิจัยในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยอ้างอิงที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับร้อยละ ± 5 โดยมีตัวแปรอิสระ (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร ข้อมูลปัจจัยด้านทัศนคติ ข้อมูลปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อทางสังคม และข้อมูลการตัดสินใจลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกในจังหวัดภูเก็ต ตามลำดับ (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดและระเบียบวิจัย

ผลการศึกษา

จากการสำรวจประชาชนในอำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 300 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.7) มีอายุ 40 - 49 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 24.4) รองลงมาคือ มีอายุ 30 - 39 ปี (ร้อยละ 23.0) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 50.3) จบการศึกษาสูงสุดในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 68.7)

รองลงมาคือ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 28.0) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 34.2) รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 22.0) และพนักงานบริษัท/ห้างร้าน/โรงแรม (ร้อยละ 14.7) มีรายได้ต่อครัวเรือน 10,001-15,000 บาท (ร้อยละ 28.7) รองลงมาคือ น้อยกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 22.3) มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 3 - 4 คน (ร้อยละ 48.3) รองลงมาคือในครัวเรือนมีสมาชิก 1 - 2 คน (ร้อยละ 22.7)

จากผลการสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซื้อของจากร้านค้า/ห้างสรรพสินค้า/ตลาด ทุกวันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 50.0) รองลงมาคือ 1-2 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 24.3) โดยใน 1 วัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะซื้อของจากร้านค้า/ห้างสรรพสินค้า/ตลาด 1-2 ครั้งต่อวัน (ร้อยละ 83.1) รองลงมาคือ 3-4 ครั้งต่อวัน (ร้อยละ 11.9) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ถุงพลาสติกเป็นจำนวน 1-2 ใบต่อวัน (ร้อยละ 58.3) รองลงมาคือ ใช้ถุงพลาสติก 3-4 ใบต่อวัน (ร้อยละ 19.0)

อีกทั้งจากการสำรวจประชาชนในอำเภอเกาะทุ่งจังหวัดภูเก็ต พบว่า ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากประชาชนในพื้นที่ในการตอบแบบสอบถามรวมทั้งประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันและปัญหาพลาสติกและโฟม ซึ่งทำให้เข้าใจทัศนคติ ความรับผิดชอบทางสังคม และพฤติกรรมของประชาชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการงดใช้โฟมและถุงพลาสติกมากขึ้น จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสรุปเป็นประเด็นต่างๆได้ดังต่อไปนี้

- **การรับรู้ข่าวสาร:** ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารในระดับกลาง (ร้อยละ 72.7) ซึ่งเคยรับรู้ข่าวสารว่า “การใช้โฟมและถุงพลาสติกทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม” (ร้อยละ 97.0) แต่ไม่ทราบว่า “อำเภอเกาะทุ่งได้มี”ข้อกำหนดท้องถิ่น ให้ร้านค้า และประชาชน ร่วมกันงดใช้โฟมบรรจุอาหาร” อย่างจริงจัง (ร้อยละ 41.0)

- **ทัศนคติ:** ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีในระดับสูง (ร้อยละ 89.7) ทัศนคติเห็นด้วยมากที่สุด ในหัวข้อ “พลาสติกและโฟมเป็นขยะที่ย่อยสลายได้ยากในธรรมชาติและสร้างมลพิษในสิ่งแวดล้อม” (ร้อยละ 97.0) รองลงมาคือหัวข้อ “เห็นด้วยว่าการลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม” (ร้อยละ 95.7) และ “เห็นด้วยว่าการลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกเป็นสิ่งที่จำเป็นและต้องปฏิบัติ” (ร้อยละ 89.0)

- **ความรับผิดชอบต่อทางสังคมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการงดใช้โฟมและถุงพลาสติก:** ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบต่อทางสังคมในระดับสูง (ร้อยละ 91.0) และเห็นด้วยมากที่สุด ในหัวข้อ “เห็นด้วยว่าลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมต้องร่วมกันรับผิดชอบ” (ร้อยละ 94.3) รองลงมาคือ หัวข้อ “อยากเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยสังคมโดยการลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติก” (ร้อยละ 89.7) และ หัวข้อ “เห็นว่าการลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกทำให้ลดพลังงานการกำจัดขยะ” (ร้อยละ 89.4)

● พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการงดใช้โฟมและถุงพลาสติก: ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในระดับกลาง (ร้อยละ 54.0) โดยผู้ตอบแบบสอบถาม “เคยเตรียมถุงผ้า ถุงพลาสติกใช้แล้ว หรือกล่องกระดาษ ไปใส่สินค้าที่ซื้อจากร้านค้าเองเป็นบางครั้ง” (ร้อยละ 36.0)

● เหตุผลในการลดหรืองดการใช้โฟมหรือถุงพลาสติก: พบว่า เหตุผลในการลดหรืองดการใช้โฟมหรือถุงพลาสติกลำดับที่ 1 คือ “เพื่อลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้น” (ร้อยละ 53.7) เหตุผลลำดับที่ 2 คือ “เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต” (ร้อยละ 60.4) เหตุผลลำดับที่ 3 คือ “เพื่อได้แต้มหรือคะแนนสะสมเพิ่มจากห้างหรือร้านค้าจากการงดการใช้โฟมหรือถุงพลาสติก” (ร้อยละ 56.1) เหตุผลลำดับที่ 4 คือ “เพื่อตามกระแส” (ร้อยละ 52.3) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เหตุผลในการลดหรืองดการใช้โฟมหรือถุงพลาสติกของประชาชนในอำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต (n = 300 ชุด)

เหตุผลที่ลดหรืองดการใช้โฟมหรือถุงพลาสติก	ลำดับ				
	1 n (%)	2 n (%)	3 n (%)	4 n (%)	5 n (%)
เพื่อลดปริมาณขยะ	161 (53.7)	89 (29.7)	10 (3.3)	3 (1.0)	0 (0.0)
เพื่อตามกระแส	7 (5.3)	4 (3.0)	46 (34.8)	69 (52.3)	6 (4.5)
เพื่อได้แต้มหรือคะแนนสะสมเพิ่มจากห้างหรือร้านค้าจากการงดการใช้โฟมหรือถุงพลาสติก	7 (5.3)	7 (5.3)	74 (56.1)	41 (31.1)	3 (2.3)
เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต	71 (27.8)	154 (60.4)	25 (9.8)	5 (2.0)	0 (0.0)
อื่นๆ	25 (73.5)	4 (11.8)	4 (11.8)	1 (2.9)	0 (0.0)

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินงานพบว่าในชุมชนอำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต ส่วนใหญ่มีทัศนคติและความรับผิดชอบทางสังคมในเรื่องการลดและงดใช้โฟมและพลาสติกอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 89.7 และ 91.0 ตามลำดับ) แต่การรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมยังอยู่ในระดับกลางเท่านั้น (ร้อยละ 72.7 และ 54.0 ตามลำดับ) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีที่อยากลดการใช้พลาสติกและโฟม เพื่อลดปริมาณขยะและเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม แต่ยังคงมีพฤติกรรมในเชิงปฏิบัติจริงที่ไม่เปลี่ยนไปมากนัก จากสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น ร้านค้า และประชาชนเดิมที่มีอยู่ ประกอบกับสภาพสังคมที่มีการใช้โฟมและพลาสติกเพื่อความ

สะดวกสบายมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากนัก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการลดและงดใช้โฟมและพลาสติกนั้นได้ไม่มากนักเช่นกัน

ดังนั้นเพื่อประสิทธิภาพซึ่งนำไปสู่การลดปัญหาขยะในชุมชนต่อไปในอนาคต และเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนท้องถิ่นมีจิตสำนึกที่ดีทั้งจากสื่อโฆษณาหรือห้างร้านต่างๆ เพื่อปรับเปลี่ยนสังคมให้ทันสมัยควบคู่ไปกับการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปเช่นกัน จึงจะทำให้ประชาชนหันมาปฏิบัติในการงดและลดใช้โฟมและพลาสติกได้จริง และปฏิบัติโดยเป็นกิจวัตรประจำวัน

อย่างไรก็ตามโครงการลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกในอำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต ได้สร้างการรับรู้และความตระหนักและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบางส่วนของผู้บริโภค รวมถึงการณรงค์สร้างจิตสำนึกในการลดและงดการใช้โฟมและถุงพลาสติกให้แก่ประชาชนท้องถิ่นมากขึ้น อันจะเกิดผลดีต่อจังหวัดและประเทศได้เช่นกันเพื่อเป็นการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีส่งต่อไปกับลูกหลานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2560). (ร่าง) แผนจัดการขยะพลาสติกอย่างบูรณาการ (พ.ศ. 2560-2564). [Website]. สืบค้นจาก <http://infofile.pcd.go.th/law/DraftWastePlan60-64.pdf?CFID=60041&CFTOKEN=11436125>
- สำนักงานสถิติจังหวัดภูเก็ต. (2561, ธันวาคม30). รายงานวิเคราะห์สถานการณ์จังหวัดภูเก็ต. [Website]. สืบค้นจาก <http://phuket.nso.go.th/>
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2562, มกราคม 15). สถิติประชากรและบ้าน. [Website]. สืบค้นจาก <http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/views/showDistrictData.php?rcode=83&statType=1&year=6>
- เทศบาลเมืองเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต. (2563, เมษายน 24). ข้อมูล และรายละเอียดหมู่บ้าน- เทศบาลเมืองเกาะกู่ (ทม.เกาะกู่) อ.เมือง [Website]. สืบค้นจาก <http://kathucity.go.th/public/communityinfo/data/index/menu/177>
- ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอสซี.กลอรี่. (2562, กุมภาพันธ์ 3). คุณสมบัติของพลาสติกแต่ละประเภท. [Website]. สืบค้นจาก <https://www.sc-glory.com/content/768/คุณสมบัติของพลาสติกแต่ละประเภท>
- ประเมษฐ์ หวงมิตร. (2550). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตลาดพร้าวททม.(ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ภคพล ประดิษฐ์บาทูกา. (2555). การประเมินความสำเร็จโครงการการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนกรณีศึกษา ชุมชนพรอมใจพัฒนา เขตคลองสามวากรุงเทพมหานคร.(ค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม), คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- เอกฤทธิ์ ลีลาเกรียงศักดิ์. (2555). มาตรการทางกฎหมายในการลดปริมาณ การผลิตและการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- คณิศร เทียนทอง. (2552). พฤติกรรมการจัดการขยะติดเชื้อของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลนครปฐม.(วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต(สิ่งแวดล้อม), มหาวิทยาลัยมหิดล).
- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2550). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับบริหารและวิจัย. 10. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปาไลดา สามประดิษฐ์. (2559). การรับรู้ข่าวสาร ทศนคติ และความรับผิดชอบทางสังคม ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงผ้าบรรจุสินค้าที่ซื้อจาก Tops Market ของคนในกรุงเทพมหานคร. (ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).

อัจฉราพรรณ ลิฟพันธ์ และวิษณุ เหลืองลออ. (2557). เจตคติและพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 31(1), 70-88.

Phuketindex. (2561, พฤศจิกายน 26). ภูเก็ตประกาศชัด No Foam – No Plastic เริ่ม 14 กุมภาพันธ์ 62.[Website]. สืบค้นจาก<https://news.phuketindex.com/environment/phuket-3903-246244.html>